

Eckertstraße 1 Berliinissä

Oivallisesti kenkälusikoitu asuintalo

Tarja Nurmi, arkkitehti SAFA
arkkivahti@gmail.com

Berliinissä on viime vuosina ollut pulmana asuntojen hurjaa vauhtia nouseva hinta. Ongelmaan vaikuttaa sekin, että koko ajan lisää ihmisiä on muuttamassa kaupunkiin. Olisikin etsittävä vaihtoehtoja ja tehtävä toisin kuin muut tekevät. Berliinin ei asiantuntijoiden mielestä tarvita enää ainuttakaan luksus-asuntoa ja sijoittajille tai varakkaille ulkomaalaisille oopperassa kävijöille tarkoitettuja uus-art-deco -kortteleita.

Arkkitehtitoimisto Orange Architekten ja sen pääosakkaat Anna Weber ja Peter Tschada keksivät oman tapansa vaikuttaa asioihin, tehden kaiken toisin. Tuloksena oli sijoittuminen Saksan merkittävän DAM:n palkinnon viiden parhaan arkkitehtuurikohteen kärkeen. Palkinto meni tosin James Simon Galerille, mikä on ymmärrettävää. Mutta hyvässä seurassa erikoisen ja maksimissaan 13 asuntoa käsittävän Eckertstraße 1:n kerrostalon kanssa oltiin.

Kaupungin entisellä itäpuolella, Weidenwegin komean, stalinismin ajan arkkitehtuuria edustavan asuintalon porttikäytävästä alkavalla poikkikadulla oli pitkään ollut rakentamaton tontti, jolle ei oikein löytynyt ostajaa. Paikka oli melkoisen ahdas ja jotenkin hassusti sellaisen kadun päässä, joka ei tiennyt, mitä oikein onkaan. Katu päättyy komean porttikäytävän korkean kaaren lävistettyään leveälle stalinismin ajan arkkitehtuuria edustavalle puistokadulle ja toisaalta käsittää DDR:n ajan jälkeen korjattuja 1800-luvun lopun taloja tai pommituksen ja rappion jäljiltä tyhjiin aukoihin sovitettuja uudempia rakennuksia sekä yhdentymisen ajan jälkeisiä uudisrakennuksia.

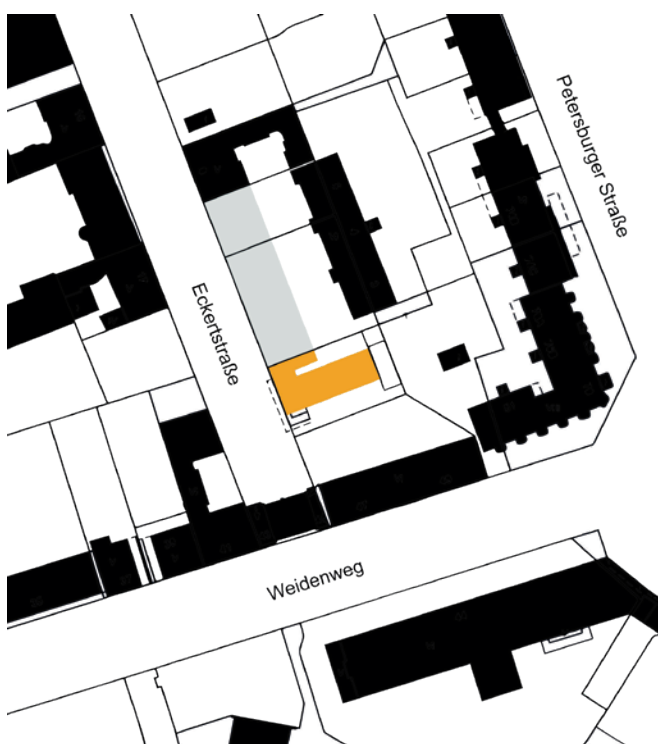
Arkkitehdit ostivat tontin ja päättivät suunnitella ja teettää ihan itse sekä myös myydä asunnot ja vuokrata kokonaisuuteen kuuluvat pari katutasoon sovitettua liiketilaa. Tarkoitus oli tehdä mahdollisimman edullisesti, ekologisesti kestävästi ja siten että tulevat asunnot taatusti taipuisivat elämäntapojen tuomiin muutoksiin. Tämä tarkoittaa sitä, että niissä

voisi olla myös kotitoimistoja tai että ne vastaavasti sopisivat perheille.

Harkinnassa oli tietenkin ekologisena pidetty puu. Eri syistä päätettiin rakentaa runko betonisena ja lähteä siitä, että säilytetään kaikki kapean tontin omat puut sekä huolehditaan naapuritontin upeiden lehtipuiden juuriston tarpeista – näkemiin siis tavanomaiselle maanalaiselle pysäköintihallille, eli vakioratkaisuille. Sitä paitsi tontti on kadun

1 Asemapiirustus

2 Länsijulkisivu Eckerstraße.

1

2

sie befinden sich hier

sind sie da ganz sicher?

ten sich hier!

oder hier

020 - 744 798 0

3

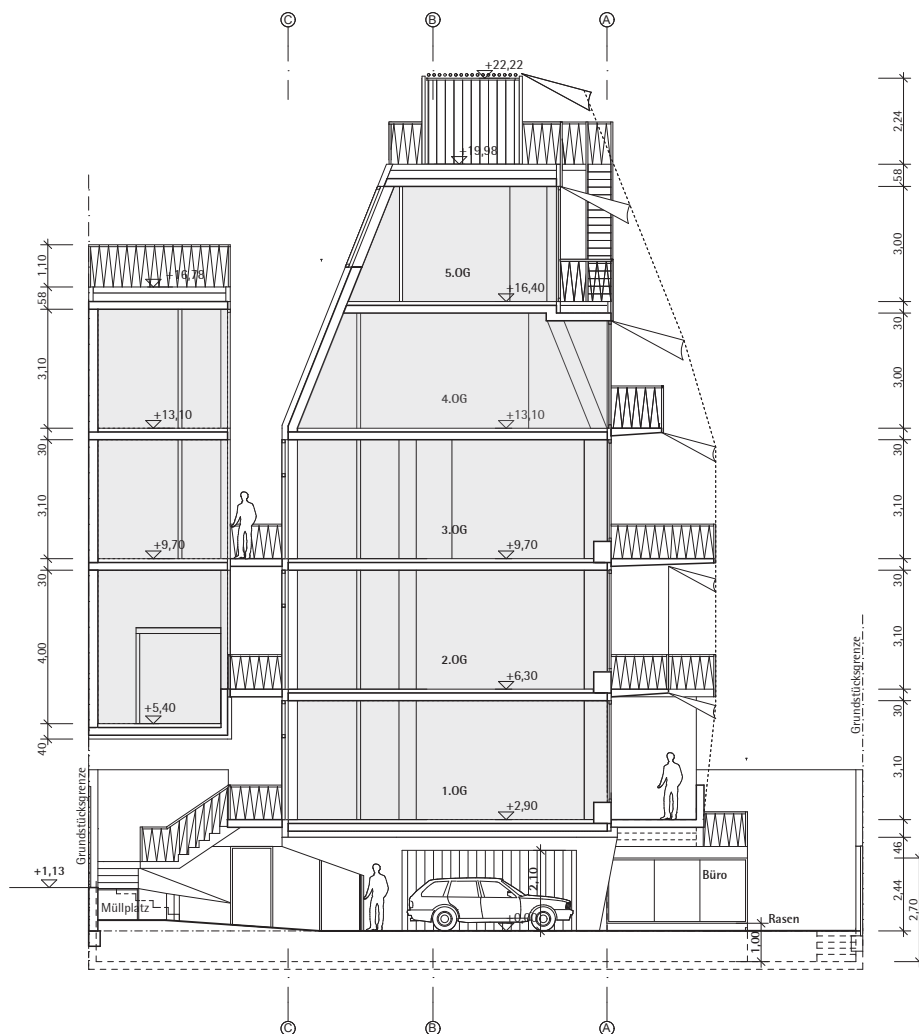

4

5

- 3 Julkisivu itään ja puutarha.
- 4 Julkisivu etelään ja näkymä parvekkeille.
- 5 Julkisivu pohjoiseen.
- 6 Leikkaus

6

suuntaan suhteellisen kapea, mikä edellytti uutta tapaa ajatella myös kaupunkikuvaa.

Rakennus koostuu neljästä eri palasesta sekä asunto-osia yhdistävästä porras-hissi-sivukäytäväkokonaisuudesta. Kadun varrella on liiketila ja sen vieressä kolme pienempää asuntoa käsittävän sivupalasen alitse johtava "porttikäytävä". Välittömästi portin takana oikealla ovat hissi ja kadun puoleinen avoin portaikko.

Peremmällä odottaa yllätys: suurempia asuntoja käsittävän kokonaisuuden päämassa on tyylikkäästi nostettu pilareille ja koko perustaso on muuten käsitelty mahdollisimman paljon kasvillisuutta peittävällä tavalla. Tontin takaosassa on toinen kenkälaatikko-mainen liike- tai toimistotila, joka saa pitkän kattonsa välityksellä myös ylävaloa.

Pienemmät asunnot ovat 40 neliötä, ja niistä alin on ylikorkea. Ne ovat kuin kapea ja pitkä laatikosto portaikon ja sivukäytävän kaduta katsoen vasemmalla puolella.

Rakennuksen päämassa sijaitsee pääty kadun suuntaan ja siten, että asuntojen parvekkeet ovat rakennuksen päästä päähän. Kerrokset kapenevat ylös mentäessä ja kaiken yllä on ylimmän asunnon kattoterassi. Myös pienten asuntojen päällä on oma pieni ulkotilansa, koska niillä ei ole omia parvekkeita.

Arkkitehdit ovat valinneet perin teollisen rakennustavan ja käyttäneet myös purjehtimi-

seen liittyviä ratkaisuja. Viisikerroksisen asunto-osan rakenteiden moduuli on 5,5 metriä, mikä antaa joustavuutta. Etelään avautuva parveke sekä suurten ikkunoiden ikkunapenkki käsittävät kekseliäisyyttä, ja ulkoseinät on verhoiltu synteettisellä pingotetulla mustalla kangaskalvolla. Myös kaiteissa on hyödynnetty purjehduksen tuomaa innoitusta.

Asuntojen lattiat ovat 6 cm paksua massiivista kuusipuulevyä, joten ekologisuus liittyy myös materiaalien selkeyteen ja aitouteen. Pääjulkisivun ikkuna- ja oviratkaisuissa ei ole säästelyä vaan on valittu teknisesti mahdollisimman paikkaan sopiva järjestelmä.

Ei saa olla ahdasta

Siitä huolimatta, että tontti on ollut vaativa, ei kenkälusikointiin liity asuntojen ahtautta. Pienimmistä kaksi käsittävät täysin riittävät tilat ns. cityihmisille ja niistä alin mahdollistaa makuutilojen sijoittamisen parvelle – eli jopa sopivuuden pienelle perheelle. Muut asunnot ovat myös läpi tuuletettavia ja niistäkin pienin, mahdollisesti suuremmasta myöhemmin erotettava on reippaat 40 neliötä. Myöhemmin on mahdollista jakaa tiloja pienempiin tai vaihtoehtoisesti luoda avarampaa. Yhden asunnon lastenhuoneista on suora pääsy parvekkeelle, joka siinä kohtaa on muuta parvekevyöhykettä leveämpi.

Arkkitehdit järjestivät talon harjannostajaiset siten, että paikalle kutsuttiin sekä rakentajat että naapurustoa ja ystäviä. Kadun vastapäisen talon palomuriin heijastettiin juhlan kohokohdaksi eteläamerikkalaisesta ja italialaissyntyisestä, upeasti myös betonista rakentaneesta arkkitehti *Lina Bo Bardista* kertova elokuva.

Arkkitehdit asuvat itse tässä rakennuksessa. Asuntojen pinta-alojen vaihtelu takaa sen, että asujaimisto on heterogeeninen. Tontin perustason käsittely tekee vaikutuksen, sillä kaikki on tehty, jotta jokainen vihreä neliösenti olisi käytössä. Autoja mahtuu useita ja sen lisäksi myös polkupyöriä ja muita kuljetusvälineitä. Pieni purjevenekin talvehtii pilareille nostetun päämassan alla.

Miinuksena voi todeta, että asuntoja käsittävä korkeampi rakennusmassa hieman tulpitee naapurikorttelin näkymiä suhteessa stalinismin ajan suuren kerrostalon pihapuistoon. Vastapainona tai pluspuolena on eläväinen sivukäytäväjulkisivu sekä hankalalla tontilla säilytetyt puut. Katukuvassa ympäristö on sen veran kirjavaa, että kadun puolen kauniisti valaistu avoporras ei sittenkään tunnu oudolta. Jalankulkijaa viehättää se, että jalkakäytävän viereen avautuu myymälä ja sen jälkeen hyvin perinteinen porttikäytävä portteineen – aineksia berliiniläisurbaanille on riittävästi.

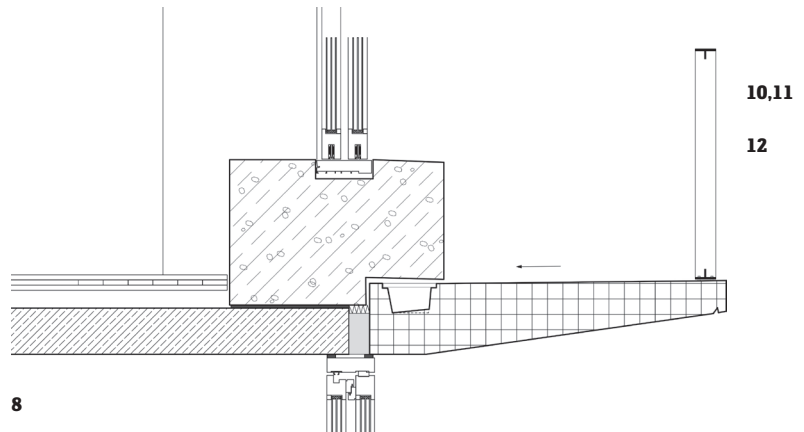
7

Kaipaisimme myös Suomeen tällaisia kokeilevia asuntorakentamisen piristysruiskeita ja pääsyä irti siitä tulkinnasta, että kaupungissa tiiviys ja tiivistäminen tarkoittaa asuntojen ahtautta – joka ei ole henkisesti ja muuntojoustavuuden mielessä mitenkään kestävää. Kun arkkitehdit itse asuvat tätä rakennusta, tulevat he käytännössä myös punnitsemaan tekemiään ratkaisuja ja niiden toimivuutta ja kestävyyttä – sekä fyysisesti, sosiaalisesti että ekologisesti.

Lisätietoja:

<https://www.orange-architekten.de>

<https://www.dam-preis.de/de/80/dam-preis-2020/finalisten>

8

7 Korotettu pohjakerros.

8 Ikkunan ja parvekkeen leikkaus. Massiivinen betonista valmistettu ikkunapenkki toimii istuimena sekä sisätiloissa, että parvekkeella

9 Sisäänkäynti.

10 Portaikko kadulle.

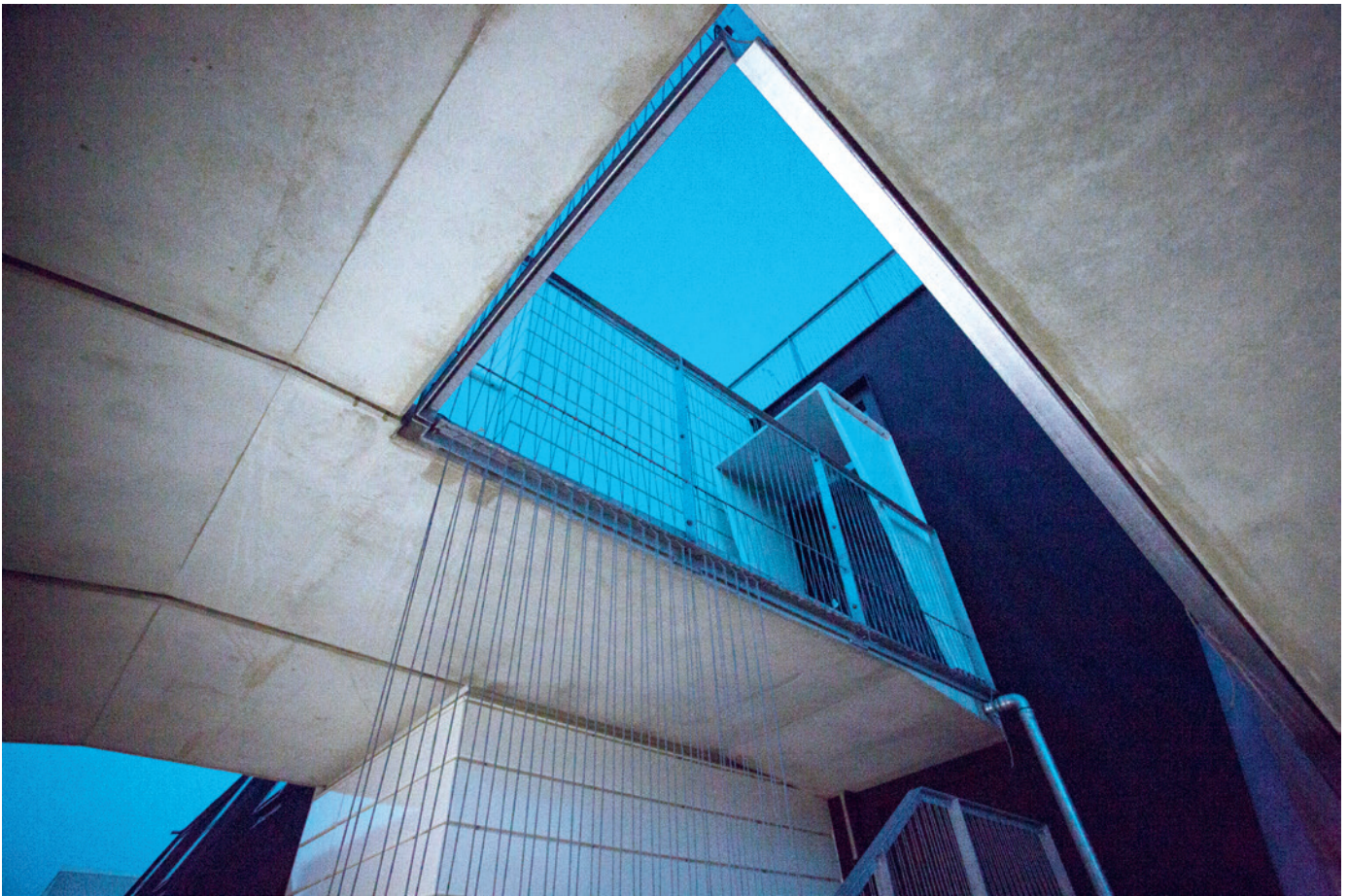
11 Portaat kadulle.

12 Portaikko etelään.

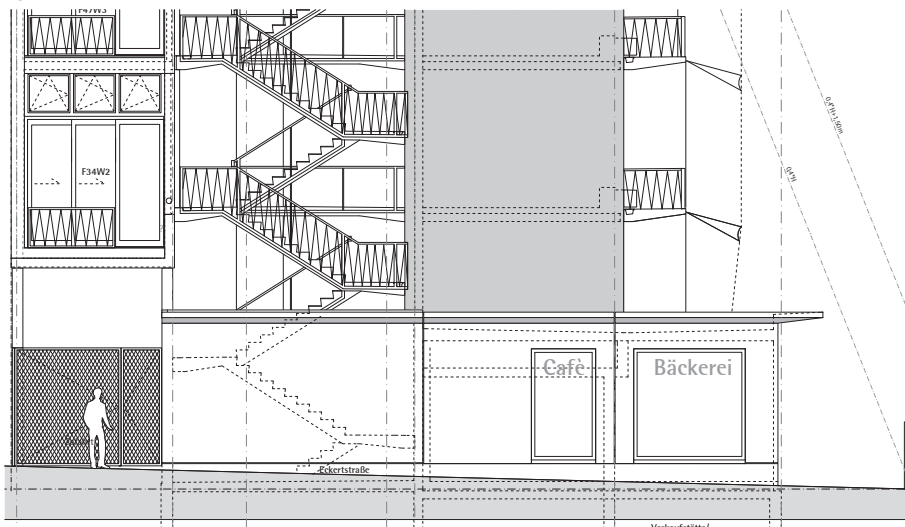

9

13

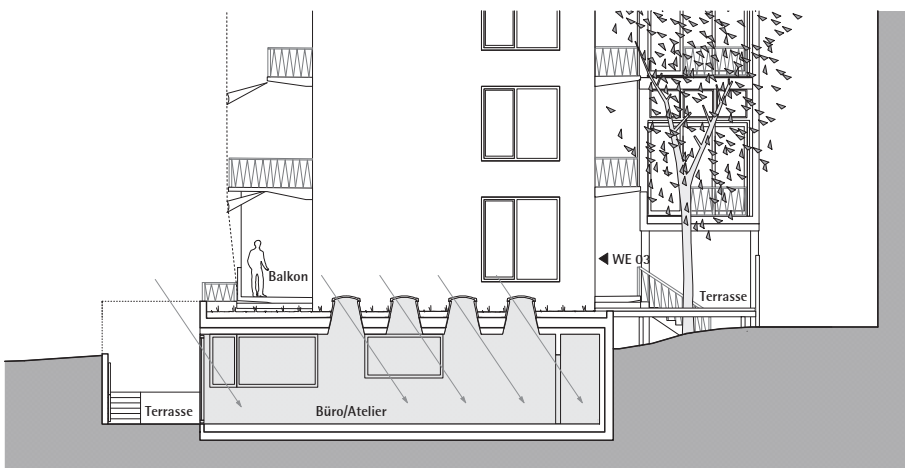
13 Iltanäkymä sisäänkäyntiportaikosta.

14 Leikkaus

15 Leikkaus

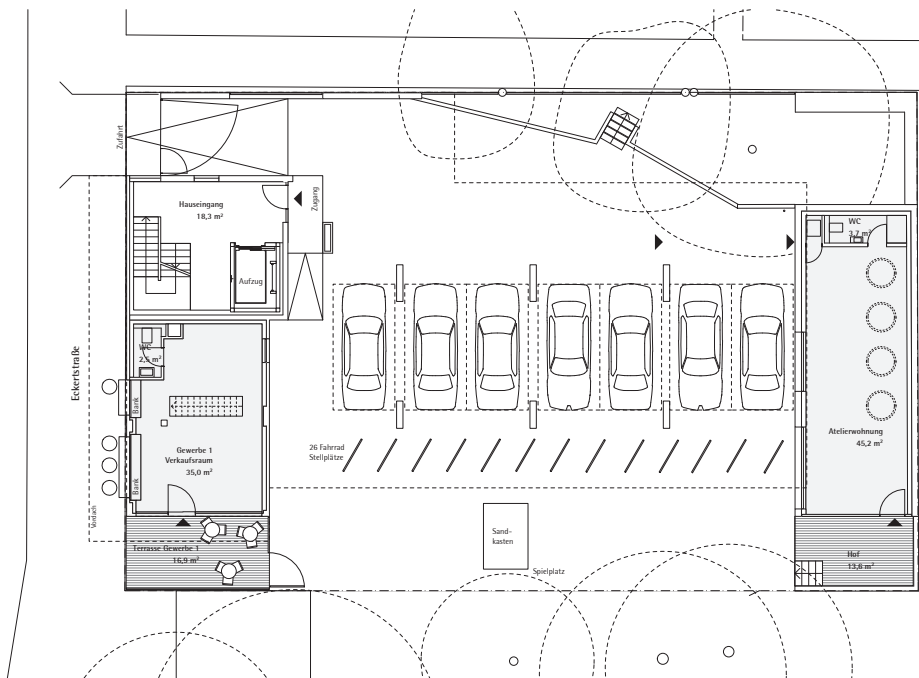
16 Portaikon iltavalaistus.

14

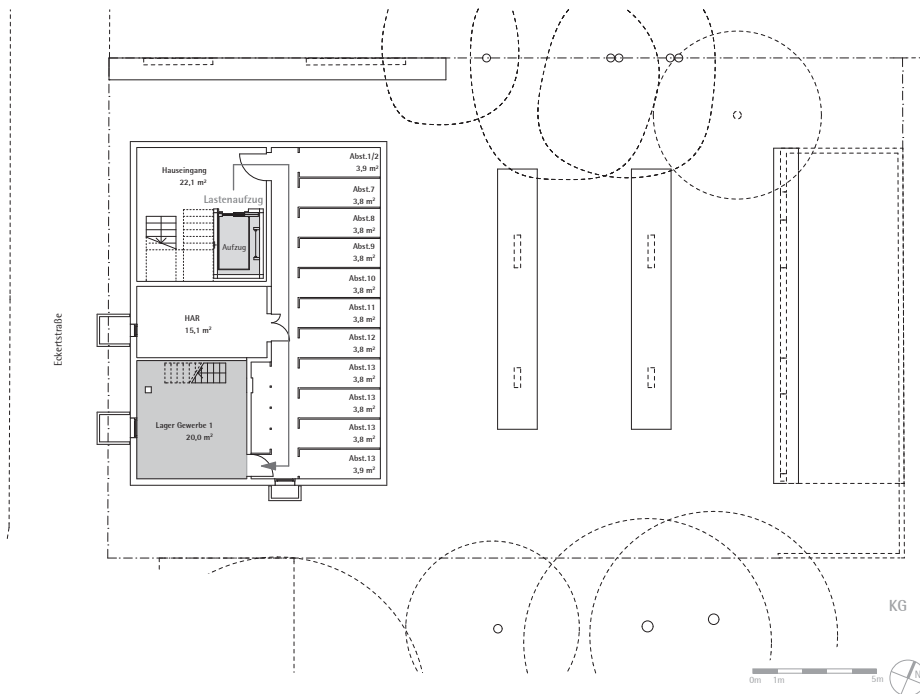

15

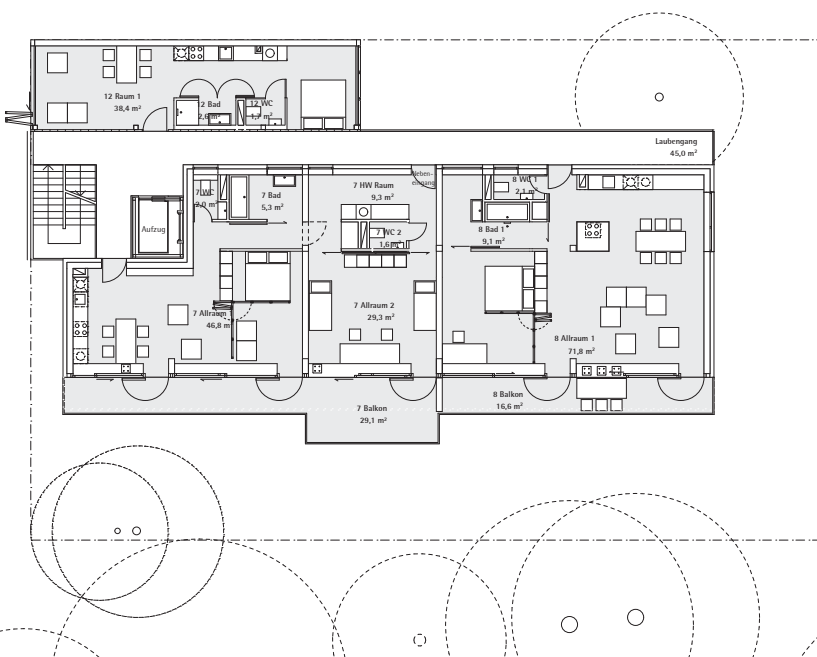

17 Sisäänkäyntikerros

18 Kellarikerros

19 2. ja 3. kerros

20 Kaikissa huoneistoissa on jotain erityistä. Monissa asunnoissa on 4 m:n pituiset eristysbetonista valmistetut ikkunapenkit.

21 Betonipinnat ovat sisätiloissa jätetty monin paikoin näkyviin. Lattioissa on käytetty massiivista 6 cm paksua kuusta.

20

21

Eckertstraße 1 – clever infill construction in Berlin

Berlin has in recent years suffered from the problem of rapidly increasing housing prices.

On the former east side of the City, behind the row of houses on Karl-Marx-Allee, an unbuilt lot had been waiting for a buyer for a long time. The lot is also narrow.

Architectural firm Orange Architekten and the main partners of the firm, Anna Weber and Peter Tschada bought the property and decided to design and develop it themselves and then sell the apartments and rent out a couple of commercial premises set on the ground level. The intention was to focus on low-cost construction and ecological sustainability.

The apartment block at Eckertstraße 1 consists of four separate parts as well as a staircase-lift-side corridor complex that connects the residential parts with each other. The street level of the block comprises a commercial space and three small apartments next to it.

The main construction method chosen by the architects is based on concrete structures. They also used on the facades and balconies solutions that refer to sailing. Concrete can be seen in visible structures as well as on external and internal surfaces.

The modular size of the structures used in the five-storey residential part is 5.5 m which offers flexibility. The south-facing balcony and the window seats under the large windows are ingenious features. The cladding of the external concrete walls consists partly of a synthetic, stretched black fabric diaphragm. The balustrade structures have taken inspiration from sailing.

Finnish housing construction could also take advantage of rejuvenating shots of this type.

More information: <https://www.orange-architekten.de>
<https://www.dam-preis.de/de/80/dam-preis-2020/finalisten>